

DZIENNIK URZĘDOWY

Wojewódzkiej Rady Narodowej

W WAŁBRZYCHU

Nr 7

Wałbrzych, dnia 28 września 1976 r.

Poz. 46-52

UCHWAŁY WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ

- Poz. 46 Uchwała Nr IV/17/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 r. w sprawie obsadzenia mandatu radnego w okręgu wyborczym Nr 20.
- Poz. 47 Uchwała Nr IV/19/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 r. w sprawie gospodarki ziemią na terenie województwa wałbrzyskiego.
- Poz. 48 Uchwała Nr IV/22/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 r. w sprawie powołania zespołów opiniodawczych do spraw odznaczeń państwowych w niektórych radach narodowych stopnia podstawowego w województwie wałbrzyskim.
- Poz. 49 Uchwała Nr IV/23/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 r. w sprawie podwyższenia wysokości ulg inwestycyjnych niektórych zakładów rzemieślniczych sektora nieuspołecznionego.
- Poz. 50 Uchwała Nr IV/24/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 r. w sprawie obniżenia stawek podatku od nieruchomości od budynków lub ich części zajętych na zakłady rzemieślnicze wymagające większej powierzchni użytkowej.

ZARZĄDZENIA WOJEWODY WAŁBRZYSKIEGO

- Poz. 51 Zarządzenie Nr 61/76 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 8 września 1976 r. w sprawie utworzenia Przemysłowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świdnicy.
- Poz. 52 Zarządzenie Nr 62/76 Wojewody Wałbrzyskiego z dnia 31 sierpnia 1976 r. w sprawie opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego do roku 1990.

Poz. 46

UCHWAŁA Nr IV/17/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 roku

w sprawie obsadzenia mandatu radnego w okręgu wyborczym Nr 20.

Na podstawie art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 17 stycznia 1976 roku Ordynacja Wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i rad narodowych (Dz. U. Nr 2, poz. 15) Wojewódzka Rada Narodowa postanawia, że Obywatel Krzysztof PITOŃ uzyskuje mandat radnego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu w okręgu wyborczym nr 20 na miejsce Obywatela Adama Rakoczego, którego mandat wygasł.

Obywatel Krzysztof Pitoń kandydował w tym samym okręgu wyborczym i uzyskał kolejno największą liczbę głosów oraz nie utracił prawa wybieralności.

Z-ca Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) Mirosław Michalak

Poz. 47

UCHWAŁA Nr IV/19/76 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 24 września 1976 roku

w sprawie gospodarki ziemią na terenie województwa wałbrzyskiego.

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1975 r. Nr 26, poz. 139) w celu zapewnienia bardziej efektywnego wykorzystania gruntów rolnych na terenach województwa oraz pełnej realizacji postanowień Uchwały IV Plenum Komitetu Cen-

tralnego PZPR dotyczących poprawy gospodarki ziemią jak również zadań w zakresie gospodarki żywnościowej nakreślonych Uchwałą Wojewódzkiej Konferencji PZPR w Wałbrzychu z listopada 1975 r. Wojewódzka Rada Narodowa uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się przedłożone przez Wojewodę Wałbrzyskiego materiały ustalające kierunki działania w zakresie gospodarki ziemią.

§ 2.

1. Zobowiązuje się Wojewodę Wałbrzyskiego do zapewnienia systematycznej realizacji:

- programu gospodarowania gruntami rolnymi w latach 1976—80,
- programu gospodarowania budynkami Państwowego Funduszu Ziemi w latach 1976—80,
- programu rekultywacji i zagospodarowania gruntów w latach 1976—80,
- programu zadań technicznych na lata 1976—80 w zakresie robót geodezyjnych nad odnowieniem oraz aktualizacją mapy zasadniczej i ewidencji gruntów terenów rolnych w województwie wałbrzyskim.

2. Programy, o których mowa w ust. 1 powinny być w okresach rocznych konfrontowane ze stanem rzeczywistym i aktualizowane tak w skali województwa jak i w każdej jednostce administracyjnej stopnia postawowego.

§ 3.

W toku realizacji programów wymienionych w § 1 dla maksymalnie efektywnego wykorzystania gruntów rolnych należy w szczególności:

1) w zakresie obrotu nieruchomościami:

- usprawnić przejmowanie gospodarstw rolnych w zamian za rentę i z innych tytułów by zapobiec przejściowemu wypadaniu gruntów tych gospodarstw z produkcji rolnej, oraz niezwłocznie przekazywać je użytkownikom gwarantującym właściwe ich wykorzystanie,
- podejmować działania zmierzające do maksymalnego wykorzystania dla produkcji zwierzęcej zabudowań administrowanych przez PFZ oraz budynków będących własnością rolników, którzy przekazali ziemię w zamian za rentę,
- dążyć do zawierania z rolnikami długoterminowych umów dzierżawy gruntów PFZ, co przyczyni się do poprawy gospodarowania na tych gruntach,
- ukierunkować prace scaleniowo-wymienne głównie na komasację gruntów PFZ oraz likwidację niekorzystnych rozłogów gruntów uspołecznionych jednostek gospodarki rolnej. W toku tych prac należy również formować z gruntów PFZ indywidualne gospodarstwa rolne o maksymalnych normatywach obszarowych zdolne do wysokiej produkcji towarowej,
- podjąć intensywne prace scaleniowo-wymienne gruntów rolnych na terenie miast celem umożliwienia prawidłowego zagospodarowania tych gruntów przez przekazanie ich jednostkom sektora uspołecznionego.

2) w zakresie ochrony i rekultywacji gruntów:

- zapewnić ściśle przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie i rekultywacji gruntów, zwłaszcza w zakresie przekazywania na cele nierolnicze nieużytków oraz gruntów najniższych klas w najmniejszych rozmiarach niezbędnych dla realizacji określonych zadań. Szczególną uwagę należy zwrócić na ochronę i rekultywację gruntów na terenie miast,
- spowodować powołanie w uspołecznionych jednostkach gospodarki rolnej, a także w niektórych przedsiębiorstwach przemysłowych specjalistycznych ekip do wykonywania robót w zakresie rekultywacji i zagospodarowania gruntów.

§ 4.

Wojewoda Wałbrzyski podejmie starania o zwiększenie dla województwa środków inwestycyjnych dla rolnictwa, co jest niezbędne dla zapewnienia właściwego poziomu środków trwałych do produkcji rolnej.

§ 5.

Wykonanie uchwały powierza się Wojewodzie Wałbrzyskiemu.

**Z-ca Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) Mirosław Michalak**

Poz. 48

**U C H W A Ł A Nr IV/22/76
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu
z dnia 24 września 1976 roku**

w sprawie powołania zespołów opiniodawczych do spraw odznaczeń państwowych w niektórych radach narodowych stopnia podstawowego w województwie wałbrzyskim.

Na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Państwa z dnia 12 listopada 1975 r. Nr OR. Odzn. 41-14-75 oraz w uzupełnieniu uchwały Nr III/19/75 Wojewódzkiej Rady Naro-

dowej w Wałbrzychu w sprawie powołania zespołów opiniodawczych do spraw odznaczeń państwowych w niektórych radach narodowych stopnia podstawowego w województwie wałbrzyskim — Wojewódzka Rada Narodowa w Wałbrzychu uchwała, co następuje:

§ 1.

Dla wstępnego opiniowania wniosków o nadanie orderów i odznaczeń państwowych powołuje się zespoły opiniodawcze w radach narodowych:

a) **Miejskiej Radzie Narodowej w Jedlinie Zdroju w składzie:**

1. Maria Smółka	Przewodnicząca Zespołu
2. Halina Brzezińska-Balaweider	Członek Zespołu
3. Kazimierz Igła	"
4. Czesław Krawczyk	"

b) **Radzie Narodowej Miasta i Gminy w Radkowie w składzie:**

1. Kazimierz Łęcznar	Przewodniczący Zespołu
2. Józef Czyżycki	Członek Zespołu
3. Michał Domski	"
4. Władysław Kurpiewski	"
5. Stanisław Michniak	"
6. Jan Pomietło	"

c) **Radzie Narodowej Miasta i Gminy w Ziębicach w składzie:**

1. Tadeusz Przybył	Przewodniczący Zespołu
2. Ryszard Kot	Członek Zespołu
3. Stanisław Rataj	"
4. Jan Sołowij	"
5. Antoni Żygadło	"

§ 2.

Regulamin pracy zespołów określa załącznik nr 2 do uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu Nr III/19/75 z dnia 20 grudnia 1975 r. (Dziennik Urzędowy WRN z 1976 r. Nr 4, poz. 22).

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym WRN.

**Z-ca Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) Mirosław Michalak**

Poz. 49

**U C H W A Ł A Nr IV/23/76
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu
z dnia 24 września 1976 roku**

w sprawie podwyższenia wysokości ulg inwestycyjnych dla niektórych zakładów rzemieślniczych sektora nieuspołecznionego.

Na podstawie § 15 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1975 r. (Dz. U. Nr 46, poz. 224) w sprawie ulg podatkowych z tytułu inwestycji — Wojewódzka Rada Narodowa

postanawia

§ 1.

Podwyższyć łączną kwotę ulg inwestycyjnych określonych w § 8 pkt 4 cytowanego wyżej rozporządzenia do 100.000 zł na jeden zakład rzemieślniczy dla rzemieślników wymienionych w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wojewodzie Wałbrzyskiemu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i ma zastosowanie do inwestycji zakończonych po dniu 1 stycznia 1976 r.

**Z-ca Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) Mirosław Michalak**

Załącznik do uchwały Nr IV/23/76
Wojewódzkiej Rady Narodowej
w Wałbrzychu z dnia 24 września
1976 roku.

Symbol rzemiosła	Nazwa rzemiosła
068 1	ślusarstwo usługowe
137 2	wulkanizatorstwo
174 1	stolarstwo
271 1	introligatorstwo
725 3	chemiczne czyszczenie i farbowanie
079 1	mechanika maszyn
082 1	mechanika maszyn rolniczych
098 2	mechanika maszyn biurowych
098 3	optyka
108 3	elektromechanika pojazdowa
231 1	rzeźnictwo i wędliniarstwo
242 1	piekarstwo
242 2	cukiernictwo
253 1	wytwarzanie napojów chłodzących
098 1	mechanika precyzyjna

Poz. 50

**U C H W A Ł A Nr IV/24/76
Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu
z dnia 24 września 1976 roku**

w sprawie obniżenia stawek podatku od nieruchomości, od budynków lub ich części zajętych na zakłady rzemieślnicze wymagające większej powierzchni użytkowej.

Na podstawie § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 grudnia 1975 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o niektórych podatkach i opłatach terenowych (Dz. U. Nr 46, poz. 243) Wojewódzka Rada Narodowa uchwała, co następuje:

§ 1.

Obniża się o 20%, określone w § 3 ust. 1 pkt 5 wymienionego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów, stawki podatku od nieruchomości, od budynków lub ich części zajętych na zakłady rzemieślnicze wymagające większej powierzchni użytkowej.

§ 2.

Obniżkę, o której mowa w § 1 stosuje się przy wymiarze podatku od nieruchomości, od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie następujących rzemiosł:

- 1) bednarstwo
- 2) blacharstwo
- 3) blacharstwo pojazdowe
- 4) cukiernictwo
- 5) elektromechanika pojazdowa
- 6) garncarstwo
- 7) kamieniarstwo
- 8) kołodziejstwo
- 9) kowalstwo
- 10) lakiernictwo pojazdowe
- 11) mechanika maszyn rolniczych
- 12) mechanika pojazdowa
- 13) piekarstwo
- 14) rzeźnictwo i wędliniarstwo
- 15) stolarstwo.
- 16) ślusarstwo produkcyjne i usługowe
- 17) tapicerstwo
- 18) wyprawa skór futerkowych

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wojewodzie Wałbrzyskiemu.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i ma zastosowanie przy wymiarze podatku od nieruchomości począwszy od dnia 1 stycznia 1976 r.

**Z-ca Przewodniczącego
Wojewódzkiej Rady Narodowej
(—) Mirosław Michalak**

Poz. 51

**Z A R Z Ą D Z E N I E Nr 61/76
WOJEWODY WAŁBRZYSKIEGO**

z dnia 8 września 1976 r.

w sprawie utworzenia Przemysłowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świdnicy.

Na podstawie § 2, ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 czerwca 1975 r. w sprawie organizacji i zadań zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 25, poz. 134) oraz zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 4 lipca 1975 r. w sprawie organizacji i wzorcowych statutów zespołów opieki zdrowotnej (Dz. Urz. MZiOS Nr 12, poz. 38), zarządzam, co następuje:

§ 1.

Tworzy się z dniem 1 lipca 1976 r. Przemysłowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, w skład którego wchodzi przychodnie przyzakładowe, przychodnie międzyzakładowe, przyzakładowe punkty felczerskie i przyzakładowe punkty pielęgniarskie, wchodzące dotychczas w skład zespołów opieki zdrowotnej w Świdnicy i w Świebodzicach.

§ 2.

1. Przemysłowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, zwany dalej „zespołem przemysłowym”, jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową podlegającą Wojewodzie Wałbrzyskiemu.

2. Bezpośredni nadzór nad działalnością zespołu przemysłowego sprawuje w imieniu Wojewody Lekarz Wojewódzki.

§ 3.

1. Zespół przemysłowy zapewnia pracownikom, uczniom przyzakładowych szkół zawodowych, rencistom i emerytom

z zakładów objętych działalnością zespołu przemysłowego opieką zapobiegawczo-leczniczą i rehabilitacyjną.

2. Zespół przemysłowy sprawuje również opiekę w zakresie profilaktyki leczniczej nad pracownikami zakładów pracy, spółdzielni, urzędów i instytucji nie posiadających własnych przychodni lekarskich a nadzorowanych przez poradnie medycyny pracy w Świdnicy i w Strzegomiu.

§ 4.

Zadaniem zespołu przemysłowego jest organizowanie i prowadzenie działalności zapobiegawczej, leczniczej i rehabilitacyjnej w stosunku do osób objętych opieką przychodni przyzakładowych, międzyzakładowych, przyzakładowych punktów felczerskich i pielęgniarzkich oraz nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi w zakładach pracy objętych opieką tych przychodni i poradni medycyny pracy.

§ 5.

W zespole przemysłowym tworzy się następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy, przystosowane do wykonania zadań na terenie działania zespołu przemysłowego:

- 1) dział opieki zdrowotnej i diagnostyki,
- 2) dział metodyczno-organizacyjny,
- 3) dział administracyjno-ekonomiczny i techniczny,
- 4) sekcja służb pracowniczych,
- 5) inspektor do spraw orzecznictwa lekarskiego,
- 6) inspektor do spraw bhp i p.poż.

§ 6.

Pracą zespołu przemysłowego kieruje dyrektor przy pomocy zastępcy do spraw administracyjno-ekonomicznych i naczelniej pielęgniarki zespołu przemysłowego.

§ 7.

Strukturę organizacyjną, zakres uprawnień i zasady działania zespołu przemysłowego w Świdnicy, określa statut zatwierdzony przez Wojewodę i stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 8.

Wykonanie zarządzenia powierza się Lekarzowi Wojewódzemu.

§ 9.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania, z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1976 r.

Wojewoda Wałbrzyski
mgr Antoni Trembulak

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 61/76
Wojewody Wałbrzyskiego
z dnia 8 września 1976 r.

S T A T U T

Przemysłowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świdnicy

Przemysłowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy, zwany dalej „zespołem przemysłowym” działa na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 czerwca 1975 r. w sprawie organizacji i zadań zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 25, poz. 134) i przepisów wydanych na podstawie tego rozporządzenia,
- 2) niniejszego statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wałbrzyskiego,

- 3) innych przepisów prawnych dotyczących zakładów społecznych służby zdrowia, państwowych jednostek organizacyjnych oraz jednostek budżetowych.

* §. 2.

1. Zespół przemysłowy jest zakładem służby zdrowia i stanowi samodzielną jednostkę organizacyjną i budżetową podległą Wojewodzie Wałbrzyskiemu.

2. Obszar działania zespołu obejmuje zakłady pracy znajdujące się na terenie:

- 1) Miasta Świdnicy,
- 2) Miasta i Gminy Strzegom,
- 3) Miasta i Gminy Żarów,
- 4) Miasta i Gminy Jaworzyna Śląska,
- 5) Gminy Dobromierz,
- 6) Gminy Świdnica.

3. Obszar jednostek administracyjnych wymienionych w ust. 2 stanowi obwód zapobiegawczo-leczniczy zespołu przemysłowego, który obejmuje opieką zdrowotną następujące zakłady pracy:

- 1) Świdnicka Fabryka Urządzeń Przemysłowych w Świdnicy,
- 2) Fabryka Wagonów „ŚWIDNICA” w Świdnicy,
- 3) Zakłady Wytwórcze Aparatury Precyzyjnej „MERAPAFAL” w Świdnicy,
- 4) Zakłady Elektrotechniki Motoryzacyjnej „Polmo-Elmot” w Świdnicy,
- 5) Dolnośląskie Fabryki Mebli w Świdnicy,
- 6) Dolnośląskie Zakłady Magnezytowe w Świdnicy,
- 7) Zakłady Produkcji Elementów Wyposażenia Budownictwa „METALPLAST” w Bystrzycy Górnej, gm. Świdnica,
- 8) Świdnickie Zakłady Artykułów Technicznych „IGLO-TECH” w Świdnicy,
- 9) Świdnickie Zakłady Przemysłu Wełnianego „SIWELA” w Świdnicy,
- 10) Odzieżowa Spółdzielnia Pracy „NOWE ŻYCIE” w Świdnicy,
- 11) Cukrownia „ŚWIDNICA” w Pszenniu,
- 12) Zakład Budowlano-Montażowy, Wytwórnia Elementów Wiekopłytowych w Świdnicy,
- 13) Żarowskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych w Żarowie,
- 14) Dolnośląskie Zakłady Chemiczne w Żarowie,
- 15) Zakłady Porcelany Stołowej „KAROLINA” w Jaworzynie Śląskiej,
- 16) Zakład Produkcyjny Wrocławskich Zakładów Papierniczych w Strzegomiu,
- 17) Dolnośląskie Zakłady Przemysłu Skórzanego „ODRA” — Zakład Obuwia w Strzegomiu,
- 18) Cukrownia w Pastuchowie, gm. Jaworzyna Śląska,
- 19) Strzegomskie Zakłady Mechanizacji Budownictwa „ZREMB” w Strzegomiu,
- 20) Zakłady Roszarnicze „KONPAR” w Strzegomiu,
- 21) Jaroszewskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych w Jaroszewie, gm. Strzegom,
- 22) Borowskie Kamieniołomy Drogowe w Borowie, gm. Dobromierz,
- 23) Strzegomskie Zakłady Kamienia Budowlanego w Strzegomiu,
- 24) Zakłady Produkcji Podkładów Kolejowych i Elementów Prefabrykowanych w Goczałkowie, gm. Strzegom oraz
- 25) Zakłady pracy nadzorowane przez poradnię medycyny pracy w Strzegomiu — w zakresie profilaktyki leczniczej.

26) Zakłady pracy nadzorowane przez poradnię medycyny pracy w Strzegomiu — w zakresie profilaktyki leczniczej.

4. Siedzibą zespołu przemysłowego jest miasto Świdnica, ulica Westerplatte nr 24.

§ 3.

1. Zadaniem zespołu przemysłowego jest organizowanie i prowadzenie działalności zapobiegawczej, leczniczej i rehabilitacyjnej w stosunku do osób objętych opieką przychodni przyzakładowych i międzyzakładowych, przyzakładowych punktów felczerskich i pielęgniarских oraz w zakresie profilaktyki leczniczej w stosunku do osób objętych opieką poradni medycyny pracy w Świdnicy i w Strzegomiu, jak również nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi w zakładach pracy objętych opieką zespołu przemysłowego.

2. Podstawowymi zadaniami zespołu przemysłowego jest:

- 1) organizowanie i prowadzenie działalności zapobiegawczo-leczniczej w zakładach pracy objętych opieką zespołu przemysłowego,
- 2) kierowanie i nadzorowanie placówek terenowych,
- 3) organizowanie i prowadzenie szkolenia pracowników medycznych zespołu przemysłowego,
- 4) bieżący nadzór nad stanem higieny pracy i stanem sanitarno-higienicznym zakładów pracy oraz szkół zawodowych i nad urządzeniami socjalnymi,
- 5) systematyczny nadzór nad orzecznictwem lekarskim,
- 6) badania wstępne osób przyjmowanych do pracy lub zmieniających stanowisko pracy, orzekanie o zdolności do pracy w określonym zawodzie i na określonym stanowisku pracy,
- 7) przeprowadzanie badań okresowych pracowników i uczniów przyzakładowych szkół zawodowych, mających na celu wczesne wykrywanie chorób i zapobieganie im.
- 8) wykonywanie czynnego poradnictwa, w szczególności w zakresie chorób zawodowych oraz w stosunku do kobiet ciężarnych, pracowników młodocianych, inwalidów i chorych na choroby przewlekłe, a także w stosunku do osób wymagających szczególnej opieki zdrowotnej,
- 9) szerzenie oświaty zdrowotnej,
- 10) udzielanie pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach i małych zachorowaniach,
- 11) udzielanie indywidualnych, ambulatoryjnych świadczeń leczniczych,
- 12) prowadzenie ambulatoryjnej rehabilitacji leczniczej oraz współdziałanie w rehabilitacji zawodowej, a także w doborze pracy dla inwalidów,
- 13) orzekanie o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby oraz rejestrowanie i analizowanie orzeczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby, wydanych przez inne zakłady służby zdrowia,
- 14) systematyczna obserwacja i analiza stanu zdrowotnego, wypadkowości przy pracy oraz absencji chorobowej,
- 15) współpraca, w zakresie spraw mających wpływ na stan zdrowotny pracowników, z administracją zakładów pracy, samorządem robotniczym i organami związków zawodowych, właściwą stacją sanitarno-epidemiologiczną oraz organizacjami społecznymi,
- 16) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów lub zleczanych przez organy sprawujące nadzór nad działalnością zespołu przemysłowego.

3. Świadczenia specjalistyczne, w specjalnościach nie reprezentowanych w zespole przemysłowym oraz uzupełniają-

ce świadczenie w dziedzinie stacjonarnej opieki, będą udzielane przez odpowiednie komórki zespołów opieki zdrowotnej w Świdnicy i w Świebodzicach oraz specjalistyczne wojewódzkie jednostki służby zdrowia w Wałbrzychu.

§ 4.

1. W skład zespołu przemysłowego wchodzi następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska pracy:

- 1) dział opieki zdrowotnej i diagnostyki,
- 2) dział metodyczno-organizacyjny,
- 3) dział administracyjno-ekonomiczny,
- 4) sekcja służb pracowniczych,
- 5) inspektor do spraw orzecznictwa lekarskiego,
- 6) inspektor do spraw bhp i p.poż.

2. W skład działu opieki zdrowotnej i diagnostyki wchodzi odpowiednie komórki organizacyjne — placówki terenowe zespołu przemysłowego.

3. Zadania i organizację wewnętrzną komórek organizacyjnych wchodzących w skład zespołu przemysłowego ustala dyrektor zespołu na wniosek kierowników poszczególnych działów i sekcji.

§ 5.

1. Zespołem kieruje dyrektor zespołu przemysłowego, który jest odpowiedzialny za jego działalność.

2. Dyrektor kieruje zespołem przemysłowym przy pomocy:

- 1) zastępcy do spraw administracyjno-ekonomicznych,
- 2) naczelnicy pielęgniarki zespołu przemysłowego.

3. Naczelnica pielęgniarka zespołu organizuje i nadzoruje pracę pielęgniarek, a w zakresie ustalonym przez dyrektora, również pracą pozostałego średniego personelu medycznego i personelu niższego.

§ 6.

1. Organem opiniodawczym i doradczym dyrektora zespołu przemysłowego jest rada zespołu.

2. W skład rady wchodzi:

- 1) dyrektor jako przewodniczący rady,
- 2) zastępca dyrektora do spraw administracyjno-ekonomicznych,
- 3) naczelnica pielęgniarka zespołu przemysłowego,
- 4) kierownicy działów i sekcji,
- 5) przedstawiciele organizacji politycznych i rady zakładowej.

3. Przewodniczący rady może zaprosić na posiedzenie rady przedstawicieli poszczególnych zakładów pracy objętych opieką zespołu przemysłowego, lub inne osoby nie wymienione w punkcie 2, w zależności od tematyki omawianych spraw.

4. Posiedzenia rady zespołu przemysłowego zwołuje jej przewodniczący w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż 4 razy w roku.

5. Zadaniem rady zespołu przemysłowego jest opiniowanie i przedstawianie wniosków w sprawach:

- 1) planów pracy zespołu przemysłowego,
- 2) okresowej oceny działalności zespołu przemysłowego i jego komórek organizacyjnych,
- 3) projektu planu i budżetu zespołu przemysłowego,
- 4) podziału etatów na poszczególne komórki organizacyjne,
- 5) rozmieszczenia lokalowego w poszczególnych komórkach organizacyjnych zespołu przemysłowego,
- 6) planu wyposażenia i remontu placówek terenowych.

Wojewoda Wałbrzyski
mgr Antoni Trembulak

Poz. 52

ZARZĄDZENIE Nr 62/76
Wojewody Wałbrzyskiego
 z dnia 31 sierpnia 1976 r.

w sprawie opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego do roku 1990.

Na podstawie zarządzenia nr 98 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1972 r. w sprawie opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Powołuje się Zespół do opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego zwany dalej „Zespołem” w składzie:

Przewodniczący

- mgr Stefan Młynarowicz
Wicewojewoda Wałbrzyski

Z-ca Przewodniczącego

- mgr inż. Mirosław Halicki
Z-ca Dyrektora Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu

Członkowie:

- lek med. Jan Adamus
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu
- mgr inż. Genowefa Dąbek-Szmidła
Dyrektor Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu
- mgr inż. Jan Łagonowski
Z-ca Dyrektora Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urządzeń Rolnych w Wałbrzychu
- mr inż. Wiktor Woźniak
Dyrektor Naczelny Dolnośląskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego w Wałbrzychu
- mgr Ryszard Łukasik
Wojewódzki Konserwator Przyrody
- mgr inż. arch. Jan Durda
Główny Architekt Województwa
- mgr Henryk Turkosz
Dyrektor Wydziału Komunikacji Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu
- mgr Ryszard Chanas
Dyrektor Wydziału Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu
- mgr Henryk Domański
Dyrektor Naczelny Wojewódzkiego Zjednoczenia Gospodarki Komunalnej i Mieszkaninowej w Świdnicy
- mgr Jerzy Bartoszyński
Z-ca Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Planowania przy Urzędzie Wojewódzkim w Wałbrzychu
- lek. med. Władysław Raniewicz
Dyrektor Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu

- inż. Janusz Wójcik
Kierownik Samodzielnej Pracowni Badań i Kontroli Środowiska w Wałbrzychu
- mgr inż. Tadeusz Kłonowski
Wiceprezydent m. Wałbrzycha
- inż. Wiesław Szumski
Sekretarz Oddziału Wojewódzkiego NOT w Wałbrzychu

Sekretarz

- mgr Lech Kacperkiewicz
Inspektor Wojewódzki w Wydziale Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu

2. Zadaniem Zespołu jest opracowanie kompleksowego programu ochrony środowiska woj. wałbrzyskiego w terminie do dnia 31 marca 1977 r.

3. Przewodniczący Zespołu może zapraszać do udziału w pracach Zespołu przedstawicieli zainteresowanych instytucji, rzeczoznawców, a także powoływać w miarę potrzeby podzespoły robocze dla opracowania określonych zagadnień.

4. Zobowiązuje się dyrektorów Wydziałów (jednostek równorzędnych) Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu oraz dyrektorów innych jednostek podległych Wojewodzie Wałbrzyskiemu do udzielania informacji i materiałów niezbędnych dla w/w opracowania.

5. Obsługę organizacyjną i techniczną Zespołu zapewni Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu.

§ 2.

1. Zespół oceni materiały wyjściowe, o których mowa w § 4 i zestawi je w terminie do 31 grudnia 1976 r. Kompleksowy program ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego na okres do 1990 r. należy przedłożyć w terminie do 31 marca 1977 r.

2. Kompleksowy program ochrony środowiska jak również materiały wyjściowe stanowiące jego część składową, należy opracować w podziale na okresy:
 1976—1980 — szczegółowo
 1980—1985 — kierunkowo
 1985—1990 — kierunkowo

Opracowany program zostanie wykorzystany przy prowadzeniu studiów nad długofalowym planem społeczno-gospodarczego rozwoju województwa wałbrzyskiego.

§ 3.

Kompleksowy program ochrony środowiska należy opracować według następujących wytycznych:

1. Celem opracowania jest kompleksowe rozpoznanie aktualnych rozmiarów i wyników działalności gospodarczej i naukowo-technicznej w zakresie ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem skutków wpływu tej działalności na środowisko przyrodnicze oraz warunki socjalno-bytowe i zdrowotne człowieka.

2. Opracowanie składać się będzie z trzech podstawowych części:

- stan środowiska,
- prognoza zmian w środowisku wynikająca ze społeczno-ekonomicznego rozwoju województwa,
- program ochrony środowiska.

3. Szczegółowy zakres programu i sposób sporządzenia materiałów wyjściowych określa załącznik Nr 1.

§ 4.

Dyrektorzy Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego w Wałbrzychu oraz jednostek równorzędnych i podległych Województwu Wałbrzyskiemu opracują materiały wyjściowe dla przygotowania kompleksowego programu w zakresie i terminach określonych w załączniku nr 2 zarządzenia.

§ 5.

Jednostki wiodące w opracowaniu tematów wyszczególnionych w załączniku nr 2 zarządzenia ustalą listę tema-

tów do zlecenia jednostkom naukowym i projektowym. Potrzeby finansowe na ten cel winny być umieszczone w planie budżetowym na 1977 r. Zastrzegam sobie prawo akceptacji listy tematów.

§ 6.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wojewoda Wałbrzyski
mgr Antoni Trembulak

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 62/76
Wojewody Wałbrzyskiego
z dnia 31 sierpnia 1976 r.

W Y T Y C Z N E

w sprawie zakresu, metod i sposobu opracowania przez Wydziały Urzędu Wojewódzkiego i jednostki równorzędne materiałów wyjściowych dla przygotowania kompleksowego programu ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego

W związku z ukształtowaniem się nowego podziału administracyjnego kraju, zrodziła się konieczność aktualizacji kompleksowego programu ochrony środowiska opracowanego w dawnym układzie administracyjnym dla województwa wrocławskiego w oparciu o zarządzenie Nr 98 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1972 r. w sprawie opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska.

Opracowanie nowego kompleksowego programu ochrony środowiska do 1990 r. dla województwa wałbrzyskiego, dostosowanego do aktualnych potrzeb, wymaga wysokiego stopnia zaangażowania w jego opracowanie wszystkich jednostek kształtujących to środowisko. Podyktowane to jest interdyscyplinarnym charakterem problematyki ochrony środowiska oraz koniecznością kompleksowego ujęcia tych zagadnień.

Wobec powyższego zakres prac nad programem podzielono na dwa etapy:

— ocena materiałów wyjściowych i przygotowanie programu.

Dużo będzie zależało od wartości opracowanych materiałów wyjściowych, w związku z czym zwraca się uwagę na pełne i rzetelne przygotowanie tych materiałów zarówno przez jednostki odpowiedzialne za przygotowanie całości materiałów z zakresu danego elementu ochrony środowiska, jak też przez jednostki współdziałające.

W celu przygotowania materiałów do opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska należy dokonać rozeznania w aktualnych rozmiarach i wynikach działalności gospodarczej w zakresie kształtowania i ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem następstw wpływu tej działalności na środowisko przyrodnicze, na warunki społeczno-bytowe i zdrowie człowieka. Za punkt wyjściowy w zakresie kształtowania i ochrony środowiska przyjmuje się okres rozwoju gospodarczego zapoczątkowany po II wojnie światowej.

W dokonanym szacunku z przeszłości winny znaleźć się w perspektywie czasu określenia:

- głównych kierunków polityki ekonomicznej,
- zasad przestrzennego zagospodarowania,
- ustalenia priorytetów optymalnego rozwiązania zadań społeczno-gospodarczych i naukowo-technicznych,
- propozycji co do środków i nakładów dla właściwego funkcjonowania środowiska w rozbiciu na potrzeby inwestycyjne i zadania gospodarcze.

Przy dokonywaniu oceny zaistniałych zniszczeń i opracowywaniu koncepcji restytuowania zniszczonych zasobów odnawialnych, potrzebne jest wprowadzenie rachunku ekonomicznego bilansującego skutki naruszenia środowiska i liberalizacji jakiej dopuszczono się w rozwoju przemysłu i rolnictwa z pominięciem ochrony środowiska.

Powyższy rachunek pozwoli na przygotowanie opracowania końcowego w trzech podstawowych częściach określających:

- stan środowiska,
- prognozę zmian społeczno-gospodarczych województwa i jego wpływ na dalsze zmiany środowiska,
- program ochrony środowiska (zakres działania).

Ramowy zakres problematyki kompleksowego programu ochrony środowiska wojew. wałbrzyskiego do roku 1990 określi Zespół do opracowania kompleksowego programu ochrony środowiska i przyjmie na swoim pierwszym posiedzeniu.

Materiały wyjściowe dla programu, stanowiące jego integralną część winny być opracowane i w terminie ustalonym w zał. Nr 1 przedłożone „Zespołowi” w 3 egzemplarzach. Winny w zasadzie składać się z dwóch części tj. krótkiej informacji o aktualnym stanie rozpatrywanego elementu środowiska (część tabelaryczna — w miarę możliwości informacje sprowadzić do zestawień tabelarycznych) oraz z części założeń szczegółowych tj. proponowanego programu działania.

Materiały wyjściowe winny być także w miarę możliwości sprecyzowane w układzie przestrzennym z dołączeniem mapek orientacyjnych w skalach 1:300 000 i 1:100 000 i wskazywać istniejące względnie planowane wielkości: emisji, zrzutów, odpadów, stężeń oraz wszelkich innych elementów zanieczyszczeń. Przy sporządzaniu materiałów wyjściowych należy opierać się na stanie faktycznym ostatniego roku 1971—1975 i planowanym od 1976—1990. Zarówno w opisie jak i w zestawieniach nakładów (wykazach) wskazanym jest posługiwać się metodą wskaźnikową lub szacunkową, zwłaszcza w przypadkach niewymiernych efektów gospodarczych w oparciu o przeszłe pięćdziesiątki do 1975 r. i propozycji w obecnej i przyszłych pięćdziesiątkach, tj. od 1976 r. do 1990 r. Forma porównawcza nie może zmieniać zasadniczego podziału na okresy, podane w § 2 ust. 3 zarządzenia.

Materiały wyjściowe składać się będą z tabeli informacyjnej i zestawień nakładów.

Do tabel informacyjnych mogą być wykorzystane różnego rodzaju opracowania jednostek naukowych oraz własne.

Do zestawień nakładów proponuje się wykorzystać:

- dane z różnych publikacji statystycznych,
- dane z rocznych bilansów i sprawozdań,
- obliczenia szacunkowe na podstawie zleceń udzielanych jednostkom naukowym i instytutom w zakresie poszczególnych elementów ochrony środowiska.

Ponadto materiały wyjściowe w rozbiu na poszczególne elementy ochrony środowiska winny zawierać część opisową w formie ogólnej charakterystyki elementu.

Przyjmuje się w wytycznych do zestawień materiałów wyjściowych elementy ochrony środowiska wyszczególnione w załączniku Nr 2 zarządzenia.

Poniżej podaje się przykładowo charakterystykę części opisowej wg właściwości poszczególnych elementów ochrony środowiska (pkt I do XIV).

I. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Przyczyny zanieczyszczeń

Aglomeracje przemysłowo-miejskie, zakłady przemysłowe, rolnictwo, transport, a w szczególności: wprowadzanie do atmosfery pyłów, gazów, spalin i produktów niepełnego spalania, pyłów chemicznych, środków ochrony roślin i nawozów, wycieków.

Zjawisko ujemne

Zmiany w klimacie, zatrucia i przewlekłe choroby ludzi i zwierząt, niszczenie roślinności, zmniejszenie wielkości bezpośredniego promieniowania słonecznego, przyspieszenie korozji, zmiany ekosystemów.

Środki zaradcze

Właściwa lokalizacja przemysłu, ochronne pasy zieleni, hermetyzacja procesów produkcyjnych, usprawnianie procesów technologicznych, urządzenia odpylające i pochłaniające (filtry) odzysk i utylizacja gazów i pyłów, zmiana paliw na niskosiarkowe wprowadzanie elektrycznej trakcji kolejowej, ogrzewanie z elektrociepłowni, a w uzdrowiskach gazowe.

II. OCHRONA WÓD

powierzchniowych, podziemnych (wglębnych) oraz gospodarowanie zasobami wodnymi.

Przyczyny zanieczyszczeń

Aglomeracje przemysłowe i miejskie, zakłady przemysłowe, osiedla, górnictwo, energetyka, a w szczególności: wprowadzanie ścieków miejskich, przemysłowych, opadowych i zanieczyszczeń termicznych, wprowadzanie wypłukiwanych środków ochrony roślin i nawozów mineralnych oraz zanieczyszczeń wypłukiwanych z wysypisk, przenikanie wód dołowych do innych poziomów, obniżenia poziomu wód wglębnych, nieracjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych, środki powierzchniowe czynne (detergenty).

Zjawiska ujemne

Nieprzydatność wody do celów konsumpcyjnych, gospodarczych i przemysłowych; naruszenie i zniszczenie flory

i fauny, ontrofizacja wód, deficyt wody pitnej, zasalanie i podgrzewanie wody, zanieczyszczanie wód podziemnych i obniżenie ich poziomu, brak wody w studniach, zatrucie gleby, niszczenie walorów rekreacyjnych.

Środki zaradcze

Oczyszczanie wód zużytych i ścieków, odsalanie wód, uzdatnianie wód dla celów pitnych i przemysłowych, wprowadzanie obiegów zamkniętych, gromadzenie zasobów wodnych (budowa zbiorników), indukowane samoczyszczalnie, odzysk surowca z wód zanieczyszczonych, wykorzystanie ścieków do celów rolniczych, przyrodnicze utrzymanie równowagi bilansu wód podziemnych, utylizacja osadów ściekowych, niedopuszczanie do awarii, automatyczne systemy kontrolno-informacyjne.

III. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Szkody górnicze, rolnicze i leśne, szkody w krajobrazie, degradacja gleb — erozja, zanieczyszczenie środkami chemicznymi.

Przyczyny naruszeń

Aglomeracje przemysłowo-miejskie, budownictwo kolejowe i drogowe, niewłaściwe przeznaczenie terenów rolniczych i leśnych, eksploatacja górnictwa — wszelkiego rodzaju kopalnictwo, używanie środków chemicznych i tworzyw sztucznych, niedostosowanie architektonicznego kształtu budowli do krajobrazu, nieracjonalna eksploatacja gleb, przeznaczenie terenów na wysypiska hałdy i odpadów, budowa nasypów i kanałów, eksploatacja żwiru i piasku, zatrucie gleb, stosowanie substancji toksycznych, reklamy szpecące widoki krajobrazowe.

Zjawiska ujemne

Szkody górnicze w budynkach mieszkalnych i przemysłowych, drogach kołowych, drogach kolejowych, kumulowanie czynników toksycznych w glebie, degradacja gleb i wzmożona erozja, degradacja terenów zajętych pod wysypiska, hałdy i odpady, zachwaszczanie gleby, przeniesienie terenów leśnych pod zabudowę, zmniejszenie produktywności gleby i spadek plonów rolnych.

Środki zaradcze

Rekultywacja i zagospodarowanie terenów zniszczonych, sucha podsadzka, utylizacja i unieszkodliwienie wysypisk i składowisk odpadów, zapobieganie erozji gleb, biologiczna zabudowa rzek i potoków, zadrzewianie i zalesianie nieużytków, opracowywanie nowych systemów uprawnych dla rejonów uprzemysłowionych, tworzenie parków krajobrazowych.

IV. OCHRONA ŚWIATA ROŚLINNEGO

— konserwatorska ochrona przyrody

Przyczyny naruszeń

Aglomeracje przemysłowe, aglomeracje miejskie, turystyka, komunikacja i transport, chemizacja rolnictwa i leśnictwa, inwazje szkodników rolnych i leśnych, pożary, nieracjonalna gospodarka rolą, nadmierna i nieprawidłowa eksploatacja lasów (przekraczanie etatów rębnych), brak właściwych zabiegów hodowlano-pielegnacyjnych, nieprawidłowa eksploatacja terenów rekreacyjnych, brak kultury w obcowaniu z przyrodą.

Zjawiska ujemne

Degradacja i dewastacja środowiska przyrodniczego, zanik niektórych gatunków roślin, spadek plonów rolnych, wzrost zachwaszczenia, nadmierne rozmnażanie się szkodników, spadek przyrostu naturalnego w lasach, wzrost areału nieużytków, naruszanie równowagi naturalnej ekosystemów.

Środki zaradcze

Rekultywacja terenów utraconych dla rolnictwa i leśnictwa, odbudowa lasów, właściwa pielęgnacja szkółek i młodników, zaprogramowanie ochrony przyrody przez wyznaczenie sieci obszarów i obiektów chronionych o szczególnych walorach przyrodniczych, ochrona gatunków drzew i roślin bardziej użytecznych, ochrona rezerwatów i parków narodowych, prawidłowa gospodarka przestrzenna terenami, pasy ochronne przed pożarami w lasach, właściwa lokalizacja przemysłu i osiedli, stosowanie sfer izolacyjnych, zakładanie szkółek o specjalnych gatunkach drzew i krzewów.

V. OCHRONA ŚWIATA ZWIERZĘCEGO**Przyczyny naruszeń**

Aglomeracje przemysłowe i miejskie transport i komunikacja, środki chemiczne (pestycydy, herbicydy i inosoktycydy), odprowadzanie ścieków do wody, zanieczyszczenie powietrza gazami toksycznymi, choroby zakaźne (pomór), nieprawidłowa gospodarka hodowlana i łowiecka, nieprawidłowe żywienie zwierząt, naruszanie zasad higieny, niekontrolowane używanie środków farmakologicznych, kłusownictwo, brak odżywiania zwierzyny dzikiej.

Zjawiska ujemne

Zanik niektórych gatunków zwierząt, rozwój chorób zakaźnych, mniejsza ilość pożywienia, nieprzydatność konsumpcyjna.

Środki zaradcze

Kontrola sanitarna pasz, tworzenie rezerwatów ochronnych, prawidłowa selekcja, ochrona gatunkowa zwierząt, ograniczenie tras komunikacyjnych, a szczególnie racjonalna gospodarka łowiecka w rezerwachach.

VI. OCHRONA PRZED HAŁASEM I WIBRACJĄ**Przyczyny powstawania hałasu**

Aglomeracje przemysłowo-miejskie, transport i komunikacja, wadliwa akustyka budowlana, wadliwe urządzenia techniczne w budynkach, nieprzestrzeganie zasad współżycia, niestosowanie urządzeń wyciszających i wygłuszających lub niesprawne ich działanie, nieprzestrzeganie przepisów bhp.

Zjawiska ujemne

Choroby systemu nerwowego u ludzi i zwierząt, zakłócenie życia biologicznego, zakłócenie wypoczynku w sanatoriach i uzdrowiskach oraz miejscowościach wczasowych i turystycznych, wywoływanie trwałego kalectwa.

Środki zaradcze

Rewizja norm budowlanych w zakresie urządzeń technicznych w budynkach mieszkalnych, ochrona przeciwdźwiękowa, przestrzeganie przepisów bhp, stosowanie skutecznych

wygłuszeń, przestrzeganie stosowania dopuszczalnych norm dźwięku i drgań, wydawanie zarządzeń do ograniczenia hałasu w zależności od warunków miejscowych, wprowadzanie rygorów przy wydawaniu opinii dla lokalizacji dla zakładów skutecznej profilaktyki, tworzenie stref ciszy.

VII. OCHRONA PRZED UJEMNYMI WPLYWAMI KOMUNIKACJI**Przyczyny powstawania ujemnych wpływów**

Niewłaściwy dobór środków lokomocji, złe stany techniczne pojazdów, niewłaściwa konserwacja pojazdów, wpuszczanie pojazdów samochodowych na tereny chronione, niewłaściwa lokalizacja baz transportowych, zła konserwacja dróg.

Zjawiska ujemne

Degradacja krajobrazów chronionych, pożary od ciągników i lokomotyw, zakłócanie spokoju w miejscach uzdrowiskowych i wypoczynkowych, wypadki śmiertelne i kalectwa.

Środki zaradcze

Dobór właściwych środków komunikacji, przeglądy techniczne, konserwacja dróg kołowych i kolejowych, ograniczenie ruchu pojazdów do miejscowości uzdrowiskowych, wypoczynkowych. Zakaz wjazdu dla pojazdów mechanicznych do rezerwatów.

VIII. OCHRONA WALORÓW I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ OBSZARÓW REKREACJI**Przyczyny naruszeń**

Aglomeracje przemysłowe i miejskie, stosowanie niewłaściwych urządzeń technicznych, złe warunki sanitarne, niewłaściwe zagospodarowanie przestrzenne, nadmierna koncentracja wycieczek turystycznych i sportowych, niewłaściwa budowa i eksploatacja urządzeń rekreacyjnych.

Zjawiska ujemne

Niszczenie rezerwatów i pomników przyrody, zanieczyszczenie terenów uczęszczanych przez wycieczki, niszczenie pomników narodowych.

Środki zaradcze

Wyznaczanie miejsc w lasach i rezerwachach dla celów turystycznych, ograniczenie ruchu turystycznego w parkach i rezerwachach, opieka nad parkami miejskimi i zieleńcami, ochrona gruntowa roślin i zwierząt, tworzenie podmiejskich ośrodków bliskiego wypoczynku z odpowiednimi atrakcjami kulturalnymi.

IX. ZWALCZANIE UCIAŹLIWOŚCI ŚMIECI KOMUNALNYCH, PRZEDMIOTÓW ZUŻYTYCH ORAZ ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH**Przyczyny powstawania śmieci i odpadów**

Aglomeracje przemysłowe i miejskie, niezagospodarowanie odpadów, brak transportu do wywozu śmieci, zła gospodarka opakowaniami, kopalnictwo, hutnictwo i elektrorownie cieplne, brak przerobu odpadów przemysłowych na materiały budowlane.

Zjawiska ujemne

Zajmowanie terenów pod wysypiska i hałdy, zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego, zszpecenie uroków krajobrazowych, straty dla gospodarki narodowej.

Srodki zaradcze

Opracowanie technologii dla przerobu odpadów komunalnych i przemysłowych, budowa zakładów utylizacyjnych, zaplanowanie przeróbki odpadów przemysłowych na materiały budowlane, unieszkodliwienie odpadów stałych (komunalnych) na wysypiskach oraz kompostowniach, skup opakowań i makulatury, wprowadzenie w większym zakresie mechanizacji do oczyszczania miast.

X. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIU PRZEZ PROMIENIOWANIE I PIERWIASTKI RADIOAKTYWNE

Zróżdła skażeń

Niewłaściwa lokalizacja zakładów o działalności promieniotwórczej, brak środków zabezpieczających środowisko przed promieniowaniem, niezabezpieczenie substancji promieniotwórczych przy transporcie, brak pomiarów promieniowania, brak kontroli i nadzoru w produkcji i stosowaniu substancji promieniotwórczych, wszelkiego rodzaju awarie, skażenia radioaktywne wód i powietrza, niewłaściwe magazynowanie środków i odpadów radioaktywnych, jonizujące promienie falowe (strumienie).

Zjawiska ujemne

Skażenie popromienne terenów sąsiednich, powstanie chorób popromiennych, wyłączenie spod eksploatacji skażonych terenów.

Srodki zaradcze

Opracowanie właściwej technologii, zabezpieczenie odpadów promieniujących, właściwy sposób wykorzystania urządzeń o działaniu radioaktywnym, stosowanie osłon dla przyrody przeciw promieniowaniu.

XI. PRZECIWDZIAŁANIE NIEWŁAŚCIWEMU KORZYSTANIU I GOSPODAROWANIU SKAŁAMI

Przyczyny zagrożenia

Niewłaściwe wykorzystanie złóż surowców mineralnych (z uwzględnieniem wykorzystania kopalń towarzyszących), niewłaściwe gospodarowanie skałami, wadliwe wiercenia geologiczne. Nadmierna eksploatacja kamieniołomów, lawiny skalne w górach.

Zjawiska ujemne

Naruszenie równowagi geologicznej, obsuwy zboczy skał, szpecenie krajobrazu (leje, wykopy), nieracjonalne zagospodarowanie obszarów występowania złóż.

Srodki zaradcze

Planowa eksploatacja złóż mineralnych, programy geologiczne związane z badaniem budowy geologicznej w zakresie poszukiwania złóż surowców mineralnych i zasobów wód podziemnych. Zastrzyki profilaktyczne przy obsuwach zboczy skał, brzegów rzek oraz poboczy górzystych.

XIII. PRZECIWDZIAŁANIE NARUSZENIU ŚRODOWISKA WYWOŁANEMU PRZEZ URZYRODĘ

Przyczyny naruszeń

Ulewne deszcze, powódzie, susze, pożary, inwazje owadów-szkodników.

Zjawiska ujemne

Zalanie domów i piwnic, szkody gospodarcze na skutek powodzi: niszczenie szlaków komunikacyjnych, mostów, zabudowań, plonów rolniczych, szkody w rolnictwie na skutek posuchy. Straty w przemyśle na skutek braku wody. Straty gospodarcze na skutek pożarów. Zniszczenia lasów i plonów przez szkodniki.

Srodki zaradcze

Budowa kanalizacji i wylotów burzowych w miastach i osiedlach, budowa wałów przeciwpowodziowych, budowa zbiorników retencyjnych, zakładanie deszczownic, nawadnianie gruntów i łąk, umocnienia brzegów morskich, budowa basenów przeciwpożarowych, stosowanie środków owadobójczych przeciwko szkodnikom.

XIII. OCHRONA ŚRODOWISKA ZURBANIZOWANEGO I PRZEMYSŁOWEGO

Przyczyny naruszeń

Aglomeracje miejskie i skupiska wiejskie, niewłaściwe standardy i normy w budownictwie mieszkaniowym w miastach i skupiskach wiejskich, niedomagania w gospodarce komunalnej, nadmierne zagęszczenie ludności, przemysł w centrum dużych skupisk miejskich, wadliwe rozwiązanie w komunikacji, brak sieci kanalizacyjnych, wodociągowych i gazowych, stosunkowo małe areale parków miejskich i zielców, brak ochrony nad zadrzewieniami.

Zjawiska ujemne

Choroby nowoczesne (cywilizacyjne) układu nerwowego, krążeniowego i pokarmowego, zagrożenie epidemiologiczne i higieniczne, porażenia radioaktywne i popromienne.

Srodki zaradcze

Racjonalne planowanie przestrzenne, lokalizowanie zakładów przemysłowych i innych obiektów gospodarki narodowej poza centrum osiedli miejskich, zakładanie i opieka nad parkami miejskimi, zielenią i kwietnikami, zadrzewianie i zakrzewianie dużych skupisk miejskich i wiejskich, klimatyzacja pomieszczeń, stosowanie osłon tłumiących, tłumików i pasów izolacyjnych, ograniczenie tras w centrum miasta, zwłaszcza dla pojazdów ciężkich, rozwój i budowa urządzeń gospodarki komunalnej.

XIV. OCHRONA ZDROWIA LUDZKIEGO (san. epid., higiena)

Przyczyny zagrożenia

Niewłaściwe warunki mieszkaniowe oraz pracy, nieracjonalne i niehigieniczne odżywianie się, woda nie nadająca się do picia, skażenia środkami chemicznymi i promieniotwórczymi, złe warunki sanitarne i brak higieny osobistej,

choroby zakaźne i epidemiologiczne, nałogi jak: palenie papierosów, picie wódki, narkotyki, spożywanie skażonych pokarmów.

Zjawiska ujemne

Duża i przedwczesna śmiertelność, kalectwo i niedorozwój psychiczny, zatrucia i przewlekłe choroby, mała wydajność pracy oraz nieuzasadniona absencja i powstałe stąd straty gospodarcze, demoralizacja i chuligaństwo, kradzieże i przestępstwa kryminalne.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia nr 62/76
Wojewody Wałbrzyskiego
z dnia 31 sierpnia 1976 r.

Organizacja prac związanych z przygotowaniem materiałów wyjściowych do kompleksowego programu ochrony środowiska województwa wałbrzyskiego do roku 1990

L.p.	Element ochrony środowiska i jednostka uczestnicząca w przygotowaniu materiałów	Termin opracowania całości materiałów	Jednostka wiodąca odpowiedzialna za zestawienie, zredagowanie i przedłożenie w ustalonym terminie całości materiałów wchodzących w zakres elementu
1	2	3	4
I	Ochrona powietrza atmosferycznego Wojewódzka Stacja San.-Epił. dane dotyczące wielkości opadu pyłu i stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym, Samodzielna Pracownia Badań i Kontroli Środowiska w Wałbrzychu — program badań terenowych	15 listopada 1976 r.	Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojew.
II	Ochrona wód (powierzchniowych, podziemnych, wgłębnych) Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu — zagospodarowanie zasobów wodnych — urządzenia techniczne zabezpieczające wody przed zanieczyszczeniem Wojewódzkie Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i mieszkaniowej w Świdnicy	„	Samodzielna Pracownia Badań i Kontroli Środowiska w Wałbrzychu
III	Ochrona powierzchni ziemi Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska — szkody górnicze w budynkach mieszkalnych i przemysłowych, drogach kolejowych, szlakach wodnych i kanalizacyjnych, przy współpracy Dolnośląskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego	„	Wydział Rolnictwa Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojew.

Środki zaradcze

Rozwój działalności kontrolnej Sanepidu przez zakładanie odpowiedniej sieci sanitarno-epidemiologicznych, lekarskie badania profilaktyczne szczególnie przy chorobach zakaźnych i wenerycznych, rozbudowa zakładów kultury, rozwój sportu i turystyki, budowa szpitali, zakładów profilaktycznych, sanatoriów i uzdrowisk, przestrzeganie warunków bhp, racjonalna chemizacja rolnictwa, kontrola sanitarna żywności, tworzenie parków miejskich i podmiejskich terenów rekreacji.

1	2	3	4
IV	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu — szkody rolnicze, degradacja gleb, erozja, zanieczyszczenie środkami chemicznymi przy współpracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (zanieczyszczenie środkami chemicznymi) Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych we Wrocławiu — szkody leśne, zanieczyszczenia środkami chemicznymi Wojewódzki Zarząd Rozbudowy Miast i Osiedli Miejskich — niedostosowanie architektonicznego kształtu budów do krajobrazu, reklamy szpecące widoki krajoznawcze Ochrona świata roślinnego — konserwatorska ochrona przyrody Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu Liga Ochrony Przyrody — Zarząd Wojewódzki Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych we Wrocławiu Zakład Ochrony Przyrody Uniwersytetu Wrocławskiego	15 listopada 1976 r.	Wydział Rolnictwa Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojew.
V	Ochrona świata zwierzęcego Liga Ochrony Przyrody Zarząd Wojewódzki — ochrona ornitofauny i zwierząt parkowych Towarzystwo Opieki Nad Zwierzętami — ochrona zwierząt domowych Związek Łowiecki Związek wędkarski	„	Wydział Rolnictwa Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojew.
VI	Ochrona przed hałasem i wibracją Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska przy współpracy Wojewódzkiego Zarządu Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich oraz Ośrodka Badań i Kontroli Środowiska we Wrocławiu	30 września 1976 r.	Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojew.

1	2	3	4	1	2	3	4
VII	Ochrona przed ujemnymi wpływami komunikacji Wydział Komunikacji przy współpracy z Wojewódzkim Zjednoczeniem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (konserwacja dróg) oraz Dyrekcją Okręgową Kolei Państwowych we Wrocławiu	30 września 1976 r.	Wydział Komunikacji Urzędu Wojew.		Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu — stosowanie środków wadobójczych, niszczenie lasów przez szkodniki przy współpracy z Okręgowym Zarządem Lasów Państwowych oraz powoździe Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych — suse Wydział Spraw Wewnętrznych — wspólnie z Wojewódzką Komendą Straży Pożarnych — pożary	1976 r.	Wydział Rolnictwa Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojew.
VIII	Ochrona walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz obszarów rekreacji Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki — ochrona obszarów rekreacji przy współpracy Wojewódzkiej Komisji kiego Zarządu Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich , oraz PTTK Zarząd Wojewódzki Liga Ochrony Przyrody Zarząd Wojewódzki zasobów środowiska przyrodniczego Wojewódzkie Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej (parki, zieleńce w miastach) Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Skupu — parki wiejskie	"	Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Wojew.	XIII	Ochrona środowiska zurbanizowanego i przemysłowego Wojewódzki Zarząd Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich przy współpracy Wojewódzkiej Komisji Planowania i Wydziału Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Wojewódzkie Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej — sieć kanalizacyjna, wodociągowa, gazowa Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej przy współpracy Wojew. Stacji San.-Epid. zjawiska ujemne (choroby cywilizacyjne epidemia) Liga Ochrony Przyrody Zarząd Wojewódzki — ochrona zadrzewień Dolnośląskie Okręgowe Zakłady Gazownicze we Wrocławiu — sieć gazowa	"	Wojewódzki Zarząd Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich w Wałbrzychu
IX	Zwalczanie uciążliwości śmieci komunalnych i przedmiotów zużytych oraz odpadów przemysłowych Wojew. Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i mieszkaniowej przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanit.-Epidem. odpady komunalne Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska — odpady przemysłowe	"	Wojewódzkie Zjednoczenie Gospod. Komunaln. i Mieszk. w Wałbrzychu z siedzibą w Świdnicy	XIV	Ochrona zdrowia ludzkiego Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno Epidemiologiczną	"	Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Wojew.
X	Przeciwdziałanie zagrożeniu przez promienie i pierwiastki radioaktywne	"	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wałbrzychu	XV	Rozwój bazy naukowo-badawczej na terenie województwa wałbrzyskiego Samodzielna Pracownia Badań i Kontroli Środowiska w Wałbrzychu — docelowy rozwój Pracowni Naczelna Organizacja Techniczna — Oddział Wojewódzki w Wałbrzychu — placówki naukowo-techniczne i wdrożeniowe		Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojew.
XI	Przeciwdziałanie niewłaściwemu korzystaniu i gospodarowaniu skałami	"	Wydział Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska Urzędu Wojew.	XVI	Główne kierunki społeczno-gospodarczego rozwoju województwa wałbrzyskiego do 1990 roku	"	Wojewódzka Komisja Planowania przy Urzędzie Woj.
XII	Przeciwdziałanie naruszeniu środowiska wywołanemu przez przyrodę Wojew. Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej — zalanie domów i piwnic, budowa kanalizacji deszczowej i wylotów burzowych	"	Wydział Rolnictwa Leśnictwa i Skupu Urzędu Wojew.				

Dziennik Urzędowy redaguje zespół redakcyjny — adres: Urząd Wojewódzki — Biuro Organizacyjno-Prawne i Kadr: 58-300 Wałbrzych, Aleja Wyzwolenia Nr 43, tel.: 50-81 wewn. 299

Administracja: Urząd Wojewódzki — Wydział Budżetowo-Gospodarczy 58-300 Wałbrzych, Aleja Wyzwolenia Nr 43, pokój Nr 32, tel. 50-81, wewn. 284 Konto Nr 1638-95-21-NBP O/Wałbrzych.

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi rocznie 18 zł, półrocznie 10 zł. Cena pojedynczego egzemplarza do 4-ch stron druku 0,90 zł przy większej ilości stron o 0,30 zł więcej od każdej drukowanej strony.

Cena niniejszego egzemplarza 3,30 zł. Rachunków za prenumeratę nie wystawia się.